

Warszawa, 25 marca 2011 r.

Sz. P Joanna Dadacz
Dyrektor Departamentu Rachunkowości

Ministerstwo Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Szanowna Pani Dyrektor,

Dotyczy: Projekt założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym oraz o zmianie ustawy o rachunkowości

Z dużym zainteresowaniem zapoznaliśmy się z „Projektem założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym [powoływanej dalej jako „Ustawa”] oraz o zmianie ustawy o rachunkowości” z dnia 7 marca 2011 r. Naszą szczególną uwagę zwróciły propozycje Ministerstwa Finansów dotyczące rozdziału 8. Ustawy dotyczące czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego. W odniesieniu do przepisów tego rozdziału cel proponowanych zmian, tj. „poprawa jakości funkcjonowania komitetów audytu” [pkt I.3, str.4], spotkał się z naszym uznaniem.

Polski Instytut Dyrektorów oraz *The Association of Chartered Certified Accountants* (ACCA) obserwują, od momentu wejścia w życie Ustawy, postępującą poprawę jakości nadzoru w obszarach sprawozdawczości finansowej, kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w spółkach notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Dzieje się ona za sprawą nowopowstających komitetów audytu, w spółkach, które starają się sprostać wyzwaniom poprawnego ładu korporacyjnego. W celu wsparcia tych zmian obie organizacje przygotowały zbiór Dobrych Praktyk Komitetów Audytu, który został ogłoszony dnia 24 marca ubiegłego roku. Następnie wsparły inicjatywę napisania podręcznika „Komitet audytu – pierwsze kroki. Przewodnik dla praktyków”, który ma służyć jednostkom zainteresowania publicznego we wdrażaniu zasad poprawnego funkcjonowania komitetów audytu. Publikacja ta (niebawem zostanie wydana pod honorowym patronatem GPW) stanowi jedno ze źródeł naszych odniesień do proponowanych dalej zmian w Ustawie.

Chcieliśmy zauważyć, że od samego początku obowiązywania Ustawy sposób uregulowania składu oraz zadań komitetów audytu wywoływał wiele uwag i pytań wśród prawników oraz praktyków w radach nadzorczych. Dotyczyły one głównie:

1. Możliwości nie powoływania komitetów audytu w jednostkach zainteresowania publicznego, w których rada nadzorcza składała się z nie więcej niż 5 członków;
2. Odesłania w zakresie spełniania warunków niezależności członka komitetu audytu do przepisów określających niezależność biegłego rewidenta; oraz
3. Zobowiązania do posiadania przez przynajmniej jednego członka komitetu audytu kwalifikacji w dziedzinie rachunkowości i rewizji finansowej.

Naszym zdaniem wszystkie powyższe regulacje powinny ulec zmianie w Ustawie.

Projekt założeń przedstawiony do konsultacji przez Ministerstwo Finansów dostrzega problem „braku obowiązku zapewnienia w radach nadzorczych, wykonujących zadania komitetów audytu w jednostkach zainteresowania publicznego, obecności osoby spełniającej warunki niezależności i posiadającej kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości i rewizji finansowej”. [pkt I.1, str.3] Proponuje wprowadzenie obowiązku zapewnienia obecności takiej osoby w radach nadzorczych oraz zobowiązuje jednostki zainteresowania publicznego do dostosowania działalności komitetów audytu do nowych przepisów w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie zmian. Cieszymy się z powyższej propozycji, uważamy jednak, że jest ona niewystarczająca. Nie odnosi się w żaden sposób do innych elementów mających jeszcze większy wpływ na jakość funkcjonowania komitetów audytu.

Wspólne stanowisko Polskiego Instytutu Dyrektorów, ACCA oraz Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych zostało przedstawione w załączeniu.

Z wyrazami szacunku,

/Andrzej S. Nartowski/
Prezes, Polski Instytut Dyrektorów

/Iłona Weiss/
Prezydent, ACCA Polska

Załączniki:

1. Wspólne stanowisko Polskiego Instytutu Dyrektorów, Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych oraz ACCA w sprawie koniecznych zmian dotyczących funkcjonowania komitetów audytu w Ustawie.
2. Porównanie stosowanych kryteriów niezależności w Ustawie z innymi, w Polsce i za granicą.

**Wspólne stanowisko
Polskiego Instytutu Dyrektorów, Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych oraz ACCA
w sprawie koniecznych zmian dotyczących funkcjonowania komitetów audytu
w Ustawie z dnia 7 maja 2009 roku o biegłych rewidentach i ich samorządzie,
podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze
publicznym (Dz.U. nr 77 poz. 649) z dnia 24 marca 2011 roku**

Zdaniem Polskiego Instytutu Dyrektorów, Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych oraz ACCA w celu poprawy jakości funkcjonowania komitetów audytu w Polsce oraz dostosowania do wymagań wynikających z postanowień Dyrektywy 2006/43/WE konieczne jest wprowadzenie następujących zmian w Ustawie:

1. Ograniczenie możliwości powierzania zadań komitetu audytu radzie nadzorczej składającej się z nie więcej niż 5 członków jedynie do jednostek zainteresowania publicznego spełniających kryteria małych i średnich spółek, jednak pod warunkiem, że w skład takiej rady wchodzić będzie członek spełniający kryteria niezależności i kompetencji (art. 86 ust 3).
2. Zmianę przepisu określającego warunki niezależności członka komitetu audytu poprzez usunięcie odwołania się do art. 56 ust. 3 pkt 1, 3 i 5 Ustawy i zastąpienie go oceną niezależności członka komitetu audytu lub rady nadzorczej przeprowadzaną przez całą radę w oparciu o kryteria akceptowane przez polskie środowisko *corporate governance*, oparte na kryteriach określonych w Załączniku II do Zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 15 lutego 2005 r. dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej) (art. 86 ust 5).
3. Zastąpienie wymagania posiadania przez przynajmniej jednego członka komitetu audytu kwalifikacji w dziedzinie rachunkowości i rewizji finansowej obowiązkiem posiadania kompetencji w dziedzinie rachunkowości i rewizji finansowej.

/ – / Andrzej S. Nartowski
Prezes,
Polski Instytut Dyrektorów

/ – / Mirosław Kachniewski
Wiceprezes, Stowarzyszenie
Emitentów Giełdowych

/ – / Paweł Spiechowicz
Wiceprezes,
ACCA Polska

Uzasadnienie:

POWIERZANIE ZADAŃ KOMITETU AUDYTU CAŁEJ RADZIE NADZORCZEJ

- Projekt założeń proponuje doprecyzowanie postanowień art.86 ustawy wprowadzając przepis mówiący, że „w jednostkach zainteresowania publicznego, w których rada nadzorcza składa się z nie więcej niż 5 członków, zadania komitetu audytu mogą zostać powierzone radzie nadzorczej, w której przynajmniej jeden z członków powinien spełniać warunki niezależności i posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.” [pkt II.2.1.62., str.51] Naszym zdaniem jest to zmiana w dobrym kierunku, porządkująca obecny stan prawny. Zapobiega ona celowemu zmniejszaniu liczebności rady nadzorczej celem uniknięcia obowiązku powoływania do składu rady nadzorczej członka niezależnego.
 - Uważamy jednak, że dopuszczenie możliwości powierzania zadań komitetu audytu całej radzie nadzorczej liczącej nie więcej niż 5 osób przez każdą jednostkę zainteresowania publicznego nie jest zgodne z art. 41 Dyrektywy 2006/43/WE. Dopuszcza ona w ust.1 możliwość przydzielenia wykonywania zadań komitetu audytu radzie nadzorczej jako całości tylko w spółkach małych i średnich. Zgodnie z art.2 ust.1 lit. f) Dyrektywy 2003/71/WE są to jednostki spełniające przynajmniej dwa spośród wymienionych trzech kryteriów:
 - Średnioroczne zatrudnienie poniżej 250 osób;
 - Suma bilansowa poniżej 43 mln EUR;
 - Przychód roczny poniżej 50 mln EUR.
 - Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w wydanych w listopadzie 2010 roku *Rekomendacjach dotyczących funkcjonowania Komitetu Audytu* przedstawił stanowisko, że „powierzenie radzie nadzorczej zadań komitetu audytu jest aktem formalnym, który powinien przybrać określoną formę ... uchwały walnego zgromadzenia ... [lub] upoważnienia rady nadzorczej zawartego w statucie do wykonywania zadań komitetu audytu”. [pkt III., str.5]
 - Chcemy również zwrócić uwagę na opinię, jaką w tej sprawie wyrazili uczestnicy konferencji *Komitetu Audytu – praktyka i oczekiwania*, która odbyła się 26 stycznia 2011 roku we współpracy z Giełdą Papierów Wartościowych. Jak wynika z głosowania przeprowadzonego wśród ponad 100 dyrektorów:
 - Prawie 50% respondentów opowiedziało się za wprowadzeniem obowiązku powoływania komitetów audytu również w 5-osobowej radzie;
 - Co trzeci pytany (33%) był zdania, że należy pozostawić możliwość powierzania zadań komitetu audytu całej radzie, ale pod warunkiem wprowadzenia wymogu kompetencji w zakresie finansów jednego członka rady nadzorczej;
 - Jedynie co ósmy (12%) nie widział potrzeby zmian w tym obszarze.
- ✓ **Postulat: Należy pozostawić możliwość powierzania zadań komitetu audytu jedynie przez spółki małe i średnie, spełniające podane wyżej kryteria wielkości, wprowadzając przy tym wymóg w zakresie niezależności i kompetencji jednego członka rady.**

KRYTERIA NIEZALEŻNOŚCI

- Ustawa definiuje niezależność członka komitetu audytu posługując się kryteriami niezależności biegłego rewidenta. Prowadzi to do kuriozalnych sytuacji uznawania za niezależnego członka komitetu osobę *de facto* pozostającą w znaczącej zależności od spółki, np. pracownika/dyrektora akcjonariusza większościowego, małżonka akcjonariusza posiadającego znaczny pakiet akcji, pracownika spółki czy jej głównego kontrahenta. Z drugiej strony traktuje członka komitetu, który posiada nawet symboliczną liczbę akcji spółki, jako osobę zależną.
 - Jest powszechnie uznaną zasadą *corporate governance*, że posiadanie przez członka rady nadzorczej akcji nadzorowanej spółki wpływa pozytywnie na jakość nadzoru i (jeżeli nie wchodzi w rachubę znaczny pakiet akcji) nie uchybia jego niezależności.
 - Polskie środowisko *corporate governance*, z Giełdą Papierów Wartościowych na czele, po latach dyskusji wypracowało szeroki consensus w kwestii znaczenia pojęcia „niezależność członka rady nadzorczej”, oparty w znacznej mierze na kryteriach określonych w Załączniku II do Zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 15 lutego 2005 r. dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rad nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej).
 - Dyrektywa nie podaje definicji niezależności. Jednak zasady *corporate governance* krajów europejskich przyjmują zgodnie, że głównym atrybutem niezależności jest niepozostawanie w żadnej relacji czy sytuacji jaka mogłaby prowadzić do konfliktu interesów, pozostawiając radzie nadzorczej decyzję w sprawie uznania konkretnej osoby za niezależną. W uzasadnionych przypadkach można uznać daną osobę jako nie pozostającą niezależną pomimo spełnienia wszystkich kryteriów wymienionych w przyjętej przez spółkę definicji (bądź odwrotnie). Listę przykładowych sytuacji powodujących utratę niezależności stosowanych przez różne kraje dołączamy dalej.
- ✓ **Postulat: Należy uchylić kryteria niezależności powołane w Ustawie i odwołać się do katalogu wymienionego w punkcie III.6 Dobrych Praktyk Spółek Notowanych 2010.**

KOMPETENCJE W DZIEDZINIE RACHUNKOWOŚCI LUB REWIZJI FINANSOWEJ

- Ustawa wprowadziła wymóg kwalifikacji przynajmniej jednego członka komitetu audytu w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej. Naszym zdaniem odwołanie się do „kwalifikacji” zamiast do „kompetencji” jest sprzeczne z art. 41 ust.1 Dyrektywy 2006/43/WE. Kwalifikacje mogą być dobrym wskaźnikiem posiadanych kompetencji, lecz nie są wystarczającym kryterium. Może się zdarzyć, że osoba nieposiadająca formalnych kwalifikacji jest wysoko kompetentną (i na odwrót).
- *European Confederation of Directors' Associations* zaleca, aby członkowie komitetu audytu posiadali odpowiednie i bieżące doświadczenie zawodowe na wysokim stanowisku związanym z finansami lub audytem, bądź nadzorem nad sprawozdawczością finansową. [The European Voice of Directors: Audit Committee Guidance for European Companies, styczeń 2011r., str. 9-10]
- Warto zauważyć, że zdaniem uczestników konferencji *Komitety Audytu – praktyka i oczekiwania* kompetencje do zasiadania w komitecie audytu wiążą się przede wszystkim z wykonywaniem następujących zawodów:
 - Doradcy w obszarach finansów, kontroli lub zarządzania ryzykiem (80 %);
 - Dyrektora finansowego (75% głosujących);
 - Biegłego rewidenta (70% głosujących);

- Zarządzający audytem wewnętrznym (50% głosujących).
- Z kolei przepisy prawa amerykańskiego wymagają od spółek notowanych w Stanach Zjednoczonych ujawnienia w raporcie rocznych czy wśród członków komitetu audytu znajduje się przynajmniej jeden „ekspert finansowy”.

Definicja takiej osoby obejmuje:

- Zrozumienie sprawozdań finansowych oraz zasad rachunkowości;
- Doświadczenie w przygotowywaniu, rewizji, analizie lub ocenie sprawozdań finansowych spółek o podobnej wielkości/charakterze, bądź w bieżącym nadzorowaniu pracy osoby wykonującej takie zadania;
- Doświadczenie w stosowaniu zasad rachunkowości do przygotowywania założeń księgowych, tworzenia rezerw i prowizji;
- Zrozumienie procedur przygotowywania sprawozdań finansowych, kontroli wewnętrznych w obszarze rachunkowości oraz funkcjonowania komitetu audytu.

Przykłady sytuacji umożliwiające zdobycie takich kompetencji obejmują:

- Wykształcenie oraz doświadczenie jako biegły rewident audytor, dyrektor finansowy, kontroler lub dyrektor działu rachunkowości, bądź na podobnym stanowisku;
- Doświadczenie z bieżącego nadzorowania takich osób;
- Doświadczenie w nadzorze lub analizowaniu działalności spółek, lub przygotowywaniu, badaniu lub ocenie sprawozdań finansowych; lub
- Inne odpowiednie doświadczenie.

[paragraf 407 ustawy SOX, wdrożony punktem 407(d)(5) regulacji S-K]

- Temat ten poruszony został również w opracowaniu „Komitet Audytu – pierwsze kroki. Przewodnik dla praktyków” [Rozdział I, krok 5 i 6], przygotowanym przy współpracy z ACCA i PID. Wersja elektroniczna dostępna jest na stronie www.KomitetAudyty.pl

- ✓ **Postulat: Należy zamienić termin „kwalifikacje” na „kompetencje”, pozostawiając też radzie możliwość oceny tych kompetencji w poszczególnych przypadkach.**

INNE KWESTIE

- Jakość funkcjonowania komitetów audytu wiąże się nie tylko z faktem powoływania członków komitetu audytu spełniających odpowiednie cechy, ale przede wszystkim z realizacją przez nich jasno określonych zadań. Wyjaśnienia wymaga poziom i zakres monitorowania poszczególnych systemów przez komitet audytu, a raczej dookreślenia, że chodzi o kontrolowanie poszczególnych obszarów poprzez „analizę dokumentów i innych źródeł informacji umożliwiających uzyskanie rozsądnego zapewnienia, iż ustne wyjaśnienia i deklaracje kadry zarządzającej odpowiadają rzeczywistości”. [UKNF: *Rekomendacje dotyczące funkcjonowania Komitetu Audytu*]
- Należy zobowiązać jednostki zainteresowania publicznego do ujawniania przez radę nadzorczą nazwiska osoby uznanej za niezależną oraz posiadającą kompetencje, wymagać precyzyjnego ujawnienia zakresu zadań zrealizowanych przez komitet audytu w trakcie roku, oraz podania aktywności poszczególnych członków, aby umożliwić walnemu zgromadzeniu dokonanie stosownej oceny funkcjonowania komitetu audytu oraz uwzględnienie jego wyniku podczas głosowania nad absolutorium dla członków rady.
- Naszym zdaniem brak w Ustawie wyjaśnień co do zadań komitetu audytu oraz obowiązku przygotowywania rocznych sprawozdań przez komitet audytu powinny zostać zauważone i skorygowane uchwałą Giełdy Papierów Wartościowych wprowadzającą dodatkowe wymagania wobec spółek notowanych.

Porównanie stosowanych kryteriów niezależności w Ustawie, z innymi w Polsce i za granicą

<p>Ustawa o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. Nr 77 poz. 649 z 2009 roku), wprowadzająca wymogi Dyrektywy 2006/43/WE - obowiązek prawny</p>	<p>Dobre Praktyki Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych (2010) (na podst. Zał.2 do Zaleceń KE dotyczących roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej) (2005/162/WE)</p>	<p>Ustawa Sarbanes-Oxley (2002) - obowiązek prawny, <i>[w stopce podano dodatkowe regulacje giełdy NYSE]</i></p>	<p>Audit Committees Combined Code Guidance – Raport Sir Roberta Smith’a (2003) oraz Raport Higgs’a na temat roli i efektywności dyrektorów niewykonawczych (2003) - zalecenia dobrych praktyk</p>
<p>WYMAGANA ILOŚĆ OSÓB NIEZALEŻNYCH W KOMITECIE AUDYTU</p>			
<p>Jedna</p>	<p>Jedna ¹</p>	<p>Wszystkie</p>	<p>Wszystkie</p>
<p>KRYTERIA NIEZALEŻNOŚCI CZŁONKA KOMITETU AUDYTU</p>			
<p>Bezstronność i <u>niezależność nie jest zachowana</u>, jeżeli członek komitetu audytu: <i>[Dyrektywa nie podaje definicji/kryteriów niezależności]</i></p>	<p>Niezależność członka rady nadzorczej <u>jest zachowana</u> gdy: <i>[brak przepisu odnoszącego się osobno do niezależności członka komitetu audytu]</i></p>	<p>Niezależność dyrektora <u>jest zachowana</u> gdy:</p>	<p>Dyrektor niewykonawczy jest postrzegany jako niezależny gdy nie istnieją relacje i sytuacje, które mogłyby wpłynąć na zakwestionowanie tej niezależności. <u>Przesłankami do zakwestionowania niezależności mogą być</u> między innymi:</p>

¹ Zalecenie KE rekomenduje większość członków komitetu audytu będących niezależnym wobec spółki

Ustawa o biegłych rewidentach...	Dobre Praktyki Spółek Notowanych	Sarbanes-Oxley (Stany Zjednoczone)	Combined Code (Wielka Brytania)
Posiadanie udziałów w spółce / reprezentacja udziałowca			
<ul style="list-style-type: none"> Posiada udziały, akcje lub inne tytuły własności w jednostce audytu, lub w jednostce z nią powiązanej. 	<ul style="list-style-type: none"> N akcjonariusza(-y) mającego(-ych) prawo do wykonywania 5 % i więcej ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu. 	<ul style="list-style-type: none"> Nie jest „osobą stowarzyszoną” ze spółką, lub jej spółkami zależnymi. Osobę stowarzyszoną należy rozumieć jako osobę, która bezpośrednio lub pośrednio poprzez jednego lub wielu pośredników kontroluje, lub jest kontrolowana przez spółkę. Poprzez kontrolę rozumie się możliwość wywierania bezpośredniego lub pośredniego wpływu na decyzje zarządu i politykę kontrolowanego. Możliwość ta wynika z posiadania akcji, zawartych kontraktów lub innych źródeł. Ponadto przyjmuje się, że posiadanie mniej niż 10% praw głosu nie jest postrzegane jako sprawowanie kontroli.² 	<ul style="list-style-type: none"> Reprezentuje znaczącego udziałowca.

² NYSE: Giełda nie postrzega posiadania nawet znaczącego pakietu akcji za barierę uznania członka rady jako niezależnego.

Ustawa o biegłych rewidentach...	Dobre Praktyki Spółek Notowanych	Sarbanes-Oxley (Stany Zjednoczone)	Combined Code (Wielka Brytania)
Udział w zarządzie spółki lub spółek z grupy kapitałowej			
Brak	<ul style="list-style-type: none"> Nie jest dyrektorem wykonawczym lub zarządzającym spółki lub spółki stowarzyszonej i nie piastował takiego stanowiska w ciągu ostatnich pięciu lat. 	Brak ³	<ul style="list-style-type: none"> Jest dyrektorem spółki.
Relacje osobiste lub zawodowe z zarządem spółki			
<ul style="list-style-type: none"> J <p>j jest członkiem komitetu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> N <p>sytuacjach opisanych w innych punktach.</p>	Brak ⁴	<ul style="list-style-type: none"> Ma bliskie powiązania rodzinne z doradcami spółki, dyrektorami lub pracownikami wyższego szczebla. Posiada istotne powiązania z dyrektorami wynikające z zaangażowania w innych spółkach lub podmiotach
Praca na rzecz spółki lub spółek grupy kapitałowej			
Brak	<ul style="list-style-type: none"> Nie jest pracownikiem spółki lub spółki stowarzyszonej; nie był w takiej sytuacji w ciągu ostatnich trzech lat. 	Brak ⁵	<ul style="list-style-type: none"> Był zatrudniony w spółce lub grupie kapitałowej lub posiadał inne istotne powiązania w ciągu ostatnich pięciu lat;

³ NYSE: Osoba zarządzająca lub piastująca takie stanowisko w okresie ostatnich 3 lat nie może być członkiem niezależnym.

⁴ NYSE: Udział w radzie lub na stanowisku osoby zarządzającej spółką osoby należącej do najbliższej rodziny powoduje utratę atrybutu niezależności

⁵ NYSE: Osoba, która otrzymała w ciągu którychkolwiek 12 miesięcy w okresie ostatnich 3 lat wynagrodzenie za spółki lub jej spółki-matki w wysokości przekraczającej \$120.000 nie może być traktowana jako niezależna.

Ustawa o biegłych rewidentach...	Dobre Praktyki Spółek Notowanych	Sarbanes-Oxley (Stany Zjednoczone)	Combined Code (Wielka Brytania)
Brak	<ul style="list-style-type: none"> • Nie otrzymuje ani nie otrzymał wynagrodzenia otrzymywanego jako dyrektor niewykonawczy lub członek rady nadzorczej. Takie do w systemie przydziału opcji na akcje lub w innym systemie wynagradzania za wyniki; nie obejmuje otrzymywania kwot wynagrodzenia w stałej wysokości w ramach planu emerytalnego (w tym wynagrodzenia odroczonego) z tytułu wcześniejszej pracy w spółce (o ile warunkiem wypłaty takiego wynagrodzenia nie jest kontynuacja zatrudnienia). 	Brak ⁶	<ul style="list-style-type: none"> • Otrzymuje, bądź otrzymywał dodatkowe wynagrodzenie ze spółki, poza wynagrodzeniem otrzymywanym jako dyrektor niewykonawczy, uczestniczy w systemie przydziału opcji na akcje lub innym systemie wynagradzania za wyniki, lub jest członkiem planu emerytalnego spółki.

⁶ NYSE: Niezależność wykluczają powiązania krzyżowe członka rady lub jego najbliższej rodziny, piastujących w okresie ostatnich 3 lat stanowisko dyrektora wykonawczego innej spółki, w której dyrektor zarządzający danej spółki zasiadał w Komitecie rady ds. wynagradzania.

Ustawa o biegłych rewidentach...	Dobre Praktyki Spółek Notowanych	Sarbanes-Oxley (Stany Zjednoczone)	Combined Code (Wielka Brytania)
Inne relacje ze spółką			
	<ul style="list-style-type: none"> • wykonawczy lub zarządzający spółki jest dyrektorem niewykonawczym albo członkiem rady nadzorczej, i nie posiada innych znaczących powiązań z dyrektorami wykonawczymi spółki przez udział w innych spółkach lub organach. 		<ul style="list-style-type: none"> • Jest dyrektorem lub posiada istotne powiązania z innymi dyrektorami wynikające z zaangażowania w innych spółkach lub podmiotach.
Wykonywanie usług doradczych i audytorskich na rzecz spółki			
<ul style="list-style-type: none"> • W ostatnich 3 latach uczestniczył w prowadzeniu ksiąg rachunkowych lub sporządzaniu sprawozdania finansowego jednostki, w której jest członkiem komitetu audytu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie jest obecnie lub w ciągu ostatnich trzech lat nie był wspólnikiem lub pracownikiem obecnego lub byłego rewidenta zewnętrznego spółki lub spółki stowarzyszonej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie uzyskuje żadnego wynagrodzenia od spółki z tytułu usług konsultingowych, doradczych lub innych, za wyjątkiem wynagrodzenia za pełnienie obowiązków dyrektora.⁷ 	Brak

⁷ NYSE: Sytuacja, w której członek rady lub osoba należąca do jego najbliższej rodziny, są aktualnie audytorem wewnętrznym spółki lub partnerem w podmiocie wykonującym badanie sprawozdań finansowych spółki, lub członek rady jest pracownikiem takiego podmiotu, albo osoba należąca do jego najbliższej rodziny pracownikiem tego podmiotu uczestniczącym w badaniu spółki, bądź którykolwiek z nich uczestniczył w takim badaniu w ciągu ostatnich 3 lat, wyklucza niezależność.

Ustawa o biegłych rewidentach...	Dobre Praktyki Spółek Notowanych	Sarbanes-Oxley (Stany Zjednoczone)	Combined Code (Wielka Brytania)
Brak	<ul style="list-style-type: none"> • Nie utrzymuje obecnie ani nie utrzymywała w ciągu ostatniego roku handlowych ze spółką lub spółką stowarzyszoną, bezpośrednio lub w charakterze wspólnika, akcjonariusza, dyrektora lub pracownika wysokiego szczebla organu utrzymującego takie stosunki. Stosunki handlowe obejmują sytuację pozostawania <p>otrzymuje znacznej wysokości wkłady od spółki lub jej grupy.</p>	Brak ⁸	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymywał w ciągu ostatnich trzech lat istotne stosunki handlowe ze spółką, bezpośrednio lub jako wspólnik, dyrektor lub pracownik wyższego szczebla w podmiocie, który posiadał takie relacje ze spółką;

⁸ NYSE: Sytuacja, w której członek rady jest pracownikiem, bądź osoba należąca do jego najbliższej rodziny dyrektorem zarządzającym, podmiotu, który otrzymał lub dokonał zapłaty za towary lub usługi w kwocie, przekraczającej w którymkolwiek z trzech ostatnich lat 2% jego skonsolidowanych przychodów lub kwotę miliona dolarów od spółki w której jest członkiem rady lub jej spółki-matki, wyklucza niezależność takiego członka rady.

Ustawa o biegłych rewidentach...	Dobre Praktyki Spółek Notowanych	Sarbanes-Oxley (Stany Zjednoczone)	Combined Code (Wielka Brytania)
Okres zasiadania w radzie nadzorczej spółki			
	<ul style="list-style-type: none"> Nie pełnił funkcji w radzie (nadzorczej) ani jako dyrektor niewykonawczy ani jako dyrektor będący członkiem rady nadzorczej dłużej niż przez trzy kadencje (lub dłużej niż 12 lat, kiedy prawo krajowe przewiduje bardzo krótki wymiar normalnych kadencji). 		<ul style="list-style-type: none"> Jest członkiem rady od ponad 10 lat.

Źródło: Komitet Audytu – pierwsze kroki. Przewodnik dla praktyków, 2011, załącznik.